

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za drostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 4.

V Ljubljani, 16. avgusta 1888.

Letnik I.

Kaj je novega po svetu?

V Avstriji se je v zadnjem času dvakrat v čudni svetlobi pokazal nemški Gradec. Napravili so namreč vojaki tako šumno odhodnico generalu Kuhnu, da se je zdelo, kakor bi hoteli nekako rogoviliti. Pravijo, da neki tudi zato ne pride presvetli cesar k vojaškim vajam na Spodnje Štajersko. Drugi rogovileži so bili nemški brezverski učitelji, ki so prišli skupaj in mnogo govorili zoper versko šolo, za katero se trudijo pošteni katoliški poslanci. Žalostno znamenje, v kakem duhu da se vzgajajo učitelji na sedanjih pripravnicah. — Na Ogerskem so liberalni judovski listi zadnji čas zelo napadali prvaka ogerskih škofov, kardinala Simorja. In zakaj? Zato, ker neče katoliške cerkve izročiti na milost in nemilost brezvercem in pa zato, ker dovoljuje, da se njegovim vernikom Slovakom in Nemcem oznanjuje božja beseda v domačem, razumljivem jeziku. To so res strašni grehi v očeh napuhnenih in samopridnih brezvercev. — Na Nemškem še vedno ugibajo o cesarjevi poti na Rusko in sedaj govoré, da pride na jesen nemški cesar na Dunaj in odtod se bo podal v Rim. — Lahom je mnogo na tem, da Viljem II. obišče kralja v Rimu, ker mislijo, da cesar s tem potrdi obstoječe razmere med kraljem in papežem. Sv. oče bi seveda raji imeli, ko bi ga ne bilo v Rim, toda branili se ne bodo sprejeti ga, ker le katoliških vladarjev, ki so v verskih rečeh njih podložni, bi v Rimu ne mogli sprejeti, ko bi tam kralja obiskali. Sploh pa na

Laškem vlada kruta pest Crispi-jeva, ki je vedno kričal: prostost; a sedaj se katoličani ne smejo skoraj ganiti. Tako so imeli v Neapolu mestne volitve; vlada je vse storila, da bi zmagala s svojimi kimovci, toda ko je videla med volitvijo, da ne bo šlo, so meni nič tebi nič ustavili volitve. — Nič bolje se ne godi katoličanom na Francoskem. V zadnjih dneh so francoski listi spletli silne laži zoper redovnike šolske brate, ki učé mladino po zasebnih šolah; očitali so jim, da pohujšujejo sebi izročeno mladino, to pa iz tega namena, da bi jih ložje pregnali iz šol, ker vedó, da toliko časa niso še popolnoma na vrhu, dokler nimajo mladine v svojih rokah. Kako da skrbé gosposke za katoličane, kaže nam ta-le dogodek: V mestu St. Etienne na Francoskem je ukazal nedavno župan farnemu župniku, da mora cerkev zapreti, ker je streha v slabem stanu in bi se znala podreti. Kdo pa je temu kriv? Že 10 let prosijo cerkveni predstojniki, da bi mestni očetje popravili streho pri cerkvi, kar so po postavi dolžni storiti; toda namestu cerkev popraviti, jo pa ukažejo zapreti in se nič ne menijo, kje da bo 17 tisoč katoliških vernikov opravljalo službo božjo. — Na Balkanu še vedno vse visi. Ko bi bilo verjeti poročilom časnikov, bi bil moral Ferdinand, knez bolgarski, že davno zapustiti to deželo, kajti dan na dan beremo, da se dolgo ne more obdržati. — Srbski kralj Milan je prišel na Gorenjsko na Bled.

Dobro bi bilo, ko bi bil šel na otok v cerkev in bi bil pozvonil z božjepotnim zvoncec, zvedel bi bil gotovo, da bo s takim vladanjem pač težko kedaj osrečil svoje podložne, saj, kdor svoje hiše ne more prav vladati, kako bo tak dobro vladal celo deželo. — Na Ruskem so nedavno praznovali devetstoletnico, odkar so Rusi sprejeli krščansko vero. Gotovo se je tega praznika veselil vsak kristijan, posebno mi Slovani, ker so Rusi naši bratje po govoric; toda prav iz srca se bomo katoliški Slovenci z Rusi

veselili onega praznika, ko bode razkol zatrt, ko se bodo Rusi povrnili v katoliško cerkev, od katere jih je ločila tuja grška zvičajnost in v katero jim branijo sedaj le posvetni oziri. Takrat bomo katoliški Slovani praznovali vseslovanski praznik. Za to veliko dela sedanjí sv. oče; čuje se, da zopet pripravlja pastirsko pismo, katero razpošlje vzhodnim škofom, da pripravi most, na katerem naj se objamete vzhodna in rimska cerkev!

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Zaloga. Dne 7. t. m. zvečer okoli 9. ure navstal je v Zalogu pri Cerkljah ogenj. Vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika „Primažovec“, od koder se je ogenj hipoma na sosedna poslopja razširil. Pogorela so štirim gospodarjem deloma vsa poslopja. Najhuje vendar prizadet je posestnik „Primažovec“, kojemu je zgorelo tudi 8 živin in sicer 2 konja in 6 goved. Na pomoč so prišli Cerkljanci, ki so kolikor toliko s svojo brizgalnico ogenj omejili. — Pogoreleci bili so zavarovani, toda le za male zneske. Ljudstvo je jako oplašeno, ker je sedaj že v tretje tekoma jednega leta v tej vasi gorelo. Vzrok ognja ni znan, vendar sumijo nekega hudobneža, ki je že preje marsikedar pretil s požarom.

Iz Mengša. Svečano smo Mengšani praznovali dne 29. julija slavnost štiridesetletnice presvetlega cesarja. Na soboto večer je bil ves Mengeš razsvetljen in domača godba, 40 mož, je korakala po trgu ter naznanjevala veseli dan. Drugi dan je bilo ob

10. uri slovesno opravilo, katero je izvršil prečast. gosp. domač nadžupnik. Popoldne po odpetih litanijah zbere se ljudstvo na trgu mengoškem, kjer po odpeti cesarski himni domač kapelan gosp. A. Koblar z zgovorno besedo pojasni poslušalcem pomen današnje slavnosti. Kakor trdno stojé tu nad nami skalnate kamniške planine, rekel je gosp. govornik ob koncu, tako trdno stoji vedno naša zvestoba in udanost na strani našega ljubljenege vladarja. Potem so učenci in učenke deklamovale, odraščene je zabavala priljubljena tombola, na večer je spretno zažigal umetni ogenj gosp. Mih. Staré. Bilo je navzoče tudi mnogo gospóde od sosednih krajev. Gotovo ostane vsem, posebno pa Mengšanom, ta dan v živem spominu še pozna leta. — Omeniti mi je tudi našega letnega šolskega sporočila, v katerem je spisal g. Ant. Koblar lep sestavek: „Na razvalinah mengoškega grada“, ki bo gotovo razven učenjakov-zgodovinarjev zanimal posebno tudi Men-

Pod lipo.

Pravdarske škarje.

Hratarjev Janez, posestnik v neki vasi tam gori na meji, ki deli Slovence od Nemcev, se je zapel v nesrečno pravdo. Nakopal mu je to pravdo sosed njegov, ki si je hotel prilastiti nekaj sežnjeve zemlje, katero je naš Janez doslej mirno užival. Janezu to nikakor ni šlo v glavo, kako da bi se mogel kdo tega polastiti, kar je bilo od nekdanj njegovo. Toda odlok sodnije je prišel in po njem odstopiti bi imel Janez imenovano zemljišče svojemu sosedu. Zeló pa je Janeza to jezilo; ni mu bilo ravno toliko zaradi tistih pet pedí zemlje, toda tega ni hotel, da bi ga ravno sosed užugal. Pritožil se je torej na višjo sodnijo. Pravda vlekla se je tedaj na dalje. Neizmerno pa je Janeza skrbelo, koliko denarja bode treba šteti, ako zopet ta pot izgubi

pravdo. In ta skrb se mu je še toliko bolj potrdila, ko je zvedel, da ima njegov sosed v mestu najetega doktorja. Marsikatero noč ni mogol spati, kajti misel na nesrečni izid pravde ga je pregnjala, kakor divja pošast in mu grenila življenje. Slednjič tudi sam sklene poiskati si zagovornika. Podá se v ta namen v mesto. Svetovali so mu nekega advokata po imenu dr. Sladkasmola; kajti znano je bilo o tem možu, da je jako zvit in zveden in da je že pridobil mnogo pravn, o katerih se je sploh mislilo, da so že izgubljene. Janez mu razloži na dolgo in široko svojo zadevo, sevéda pri tem neusmiljeno zabavlja na svojega sosedu-tožnika in na njegovega zastopnika, nekega „dr. Oderiga“ po imenu, kako da more tako krivično pravdo prevzeti. „Da, prav imate,“ pravi dr. Sladkasmola, „res ga ni z lepo najti takega ničvrednega človeka, kakor ta zakotni pravdar, toda verjemite mi, Janez, doktor Oderiga je pri vsem tem popolnoma neveden, on ne razume

gšane in njih sosedo, ker jim pripoveduje, kako da je bilo nekđaj na mengeškem gradu, ki je sedaj gola podrtina.

Iz Kaménika, 6. avgusta. Znano je, da v Ljubljani pripravljajo že dlje časa potrebne stvari za vodovod, po katerem bodo napeljali dobro pitno vodo v mesto. Pa Kamenčani bodemo Ljubljancane prehiteli, kajti že se je pričelo delo, po katerem bode tudi naše prijazno mestece prav dobro oskrbljeno z zdravno vodo izpod sneženih naših planin. Napeljali bodo to vodo po železnih ceveh skozi celo mesto, in kdor bo hotel, imel jo bode celó lahko v svojej hiši. Da bode to velika dobrota za celo mesto, je gotovo. — V tukajšnjih toplicah ni letos toliko tujcev, kakor jih je bilo prejšnja leta; krivo je gotovo to, ker letos ni nobene nalezljive bolezni v južnih krajih in okoli „Trsta“, odkoder največ gospóde sem prihaja na svoje poletno razvedrilo. Sicer pa, kadar dobimo jedenkrat železnico, potem upamo, da bode v Kameniku vse bolj živahno.

Iz okolice kameniške, 6. avgusta. Letina v naši okolici obeta nam letos biti srednja. Prva košnja sená in detelje bila je sicer prav dobra, toda druga košnja otave ne obeta biti taka. Strneno žito je bilo tudi mnogo slaběji od lani, kajti našelo se je mnogo manj, kakor druga dobra leta, toda slame je manj in spomladi bode klaja gotovo zopet draga. Oves in proso dobro kažeta in isto tako tudi krompir in sočivje. — Tú v okolici razširjajo se vedno bolj med kmetovalci stroji, s katerimi mlatijo in slamo režejo, kar prav jasno kaže, da napredujemo. Tudi živinoreja je vedno bolj živahna, le žalibog, da sedaj živina nima več tiste cene, kakor jo je imela. Konec preteklega meseca plačevala so

se tú okrog teleta po 11 do 14 kr. stari funt; to so pač zlati časi za mesarje! Kaj pa žito? — pšenica? — Naši posestniki pravijo, da je sedaj pod nič, in smemo jim pritrditi — kajti tako nizke cene res že z lepa ni imel ta glavni pridelek naše strani. — Vrli „Domoljub“ se tú okrog prav dobro razširja; v jedni sami, ne ravno veliki fari kameniške okolice ima nad dvajset naročnikov. Vsaj pa smo takega lista tudi že sréno zaželeli, ki bi nam za majhne denarje veliko dobrega in koristnega povedal.

Iz Šmihela pri Hrenovícah, začetka avgusta. O hudih urah veliko slišimo to poletje. Tudi pri nas smo čutili 1. avgusta, koliko škode se napravi in strahú vžije v malo trenutkih. Pogubonosni oblaki zbirali so se ta dan nad vasjo. Okoli tretje ure popoldne peljeta dva delavca težak voz sena domu. Za streljaj sta še od domače hiše, ko strela udari v bližnje jagnje. Konja popadeta na tla, mož, ki je držal voz, se nezavesten sesede, vozniku ni bilo hudega. Čez malo časa se spravijo vsi zopet na noge. Par minut vozita naprej in drugič trešči v bolj oddaljeni hrast, in še nista privozila na dvorišče, že tretjič udari. Ko se ozreta na kraj, kjer je švigal blisk, zagledata sredi vasi valiti se gosti dim. K sreči je ponehala sapa. Ljudje zapazivši ogenj od vseh strani hité na kraj požara. Trem posestnikom zgorela so vsa gospodarska poslopja, veliko sena, 6 prašičev in ena hiša. Enemu posestniku pogorel je hlev, ki se je tiščal popolnoma hiše. Da se je hiša rešila, branil je največ vmesni zid (Feuermauer). Za male svote so vsi trije zavarovani.

Z Dobrne. Zlato sv. mašo prevzvišenega gosp. knezoškofa so vsled naročila slavnostnega odbora mariborskega verniki po škofiji praznovali vzlasti s

ničesa in še misliti ni, da bi on kako pravdo dobil. Jaz ga ne maram tega človeka in studi se mi vže njegova senca, kajti oderuh je on v resnici, popolnoma vreden svojega imena. Prav je tedaj, Janez, da ste prišli k meni, prepričali se boste, kako bodeva midva ugnala vašega nasprotnika in pa njegovega doktorja!“

Tako je govoril doktor Sladkasmola Janezu in še huje zabavljaj čez doktorja Oderiga, nego Janez sam. „No,“ si misli Janez: „To pa to, tacega zagovornika mi je bilo treba!“ Skoro je že mislil, da ima tožbo dobljeno, zato rad poseže precej globoko v svoj žep in plača zastopnika za „dober svét“.

Bilo je vže proti večeru. Janez, ki je imel veliko opravkov po mestu, jel je misliti, da bi bilo treba, iti domu. Da bi se nekoliko okrepečal za dolgo pot, stopi še v bližnjo gostilno, vsede se za mizo in pokliče pol litra „boljšega“. Ko se ozré nekoliko po sobi, ugleda med drugimi gosti tudi svojega doktorja,

sedečega pri mizi tam v kotu v družbi s tovarišem. Iz radovednosti pogleda še jeden hip v oni kot — in samega začudenja ne more verovati, je-li resnica, ali le sanje — da vidi tam pri mizi v družbi doktorja Sladkosmola, svojega zastopnika, in dr. Oderiga, ki bo zagovarjal sosedo. Gleda in posluša, kako se prijazno pogovarjata, veselo smejata in dobro imata. No, to je bila pretežka uganjka za glavo Hrastarjevega Janeza. Misli si, kako je dr. Sladkasmola zabavljaj čez dr. Oderiga, ko je bil zjutraj pri njem; ménil je: to sta si najhujša sovražnika v mestu, sedaj sta si pa tako dobra. Kaj bo pač z mojo pravdo? Kar pomenila se bodeta med seboj in midva s sosedom bodeva plačevala, da bo groza. — To stvar potoži gostilničarju: „Čudni možje, ti pravdarski doktorji; zjutraj rohnél je moj zagovornik nad dr. Oderigom, kakor nad največjim sovražnikom, ko ga ni bilo zraven, zdaj pa skupaj vince pijeta in se veselita, kakor najboljša prijatelja.“ Gostilničar

tem, da se je v sredo zvečer po vseh cerkvah zvonilo skoz eno uro. Razven tega so kristijani po raznih krajih svoje veselje razodevali še tako, da so žgali krese. Tudi v naši občini. Tik topliške dolinice se je na vrhu Jevnišek-Valentačevem po „večnej luči“ oglasil topič. To je pozornost topličarjev in sosedov obrnilo na tamošnji svetel „križ“ in na migljajoče „zvezde“. Za hišo-zdravilnico je pa na griču Božnikovem široko-švigajoči plamen kresni temo podil skoz celo uro, zraven se je ves čas razlegal glas pokajočih topičev. Sledeče jutro so v farnej cerkvi sv. mašo služili prečast. msgr. Bensa, papeževi protonotarij in kanonik iz Gorice. A velečast. gosp. dekan Gajšek so kot ovokrajni župnik osebno v Mariboru čestitali v imenu svojih farnikov, doma so pa v nedeljo imeli slovesno službo božjo, po istej zapela se je pesem-zahvalnica.

Iz Maribora. Izredni praznik bil je dne 2. avgusta. Prevz. gospod knezoškof so slovesno obhajali 50letnico svoje duhovniške časti in službe. V predvečer igrala jim je podoknico vojaška godba. Drugi dan so slavljence popevali sv. mašo. Navzoči bili so med ostalimi nadškof dr. Eder iz Saleburga, knezoškofa dr. Missia iz Ljubljane in dr. Kahn iz Celovca, potem gospodje raznovrstnih stanov in vse polno drugega ljudstva. Duhovnikov bilo je čez 130. Popoldne se je pri mizi okoli zlatomašnika zbrala

čedna vrsta častilcev. Svetli cesar so jim pa po telegrafu naznanili svoje veselje zavoljo današnje svečanosti ter želeli, naj bi jih ljubi Bog ohranil še mnoga leta, da bi mogli uspešno delovati tudi za naprej v svojem težavnem poklicu kakor „duhovnik, državljan in cerkveni predstojnik“. Duhovniki domače škofije so najmlajšemu zlatomašniku za vezilo omislili krasen kelih in mašne bukve. Menihitrapisti v Rajhenburgu so poslali škofjo palico, drugi častilci zopet kaj družega. Dal Bog, naj bi verniki dobili čez deset let novo izredno priložnost, da bi se zbirali okoli svojega duhovnega poglavarja ob času njegove dijamantne sv. maše!

Od Celja. Šest občin fare vitanjske je knezoškofu-zlatomašniku v Mariboru poslalo skupno pismo kot vezilo. Podobno so povodom petindvajsetletnice škofovanja dne 15. januarija letos storili farani pri sv. Martinu v Rožni-dolini. — Da prevzvišeni gospod na vsaki dopis naglo in ljubeznjivo odgovorijo, to je itak znano.

Z Dobrne. Med gosti-topličarji biva g. Rosenberg z Ogerskega. Ta je s pomočjo šolskih prijateljev dne 4. avgusta priredil zabavo v topliške dvorani. Skupilo se je čistih 79 gl. 40 kr. Ves znesek je blagi dobrotnik daroval v podporo ubožnim učencem tukajšnje šole, naj bi se jim nakupile knjige in drugi učni pripomočki. Bog plačaj!

Cerkev in šola.

Suženjstvo pa sv. Cerkev.

Bog je hotel, ko je vstvaril človeka, da naj bo kralj in gospodar vsem živalim na suhem, v vodi

pa, star, častitljiv mož, vzame v roke škarje, ki so jih mati potrebovali pri šivanji, in reče: „Oče, pravdarski advokati so kakor te-le škarje. V pravdarskih stvaréh so ostri, kakor ti dve rezali, in zijajo ter se zaganjajo jeden nad družega, kakor bi se hoteli končati“ potem urno škarje zapré, ter pristavi: „vendar pa sami sebi ne storé najmanjše škode, kakor vidite ti dve rezali. Toda gorjé onemu,“ — in pri tem zopet škarje odpré ter vtakne prst med rezali — „kateri v te škarje pride, naj pravdo dobí ali izgubi, cel iz njih ne pride.“

Janez si je te zlate besede vzel k srcu, plačal račun in odšel domu. Pravdo pustil je sosedu, s prepričanjem, da bo po smrti zanj šest črevljev zemlje na globoko prav dovolj. Odslej bil je zopet srečen in miren in za prazen nič se ni več tožil nikoli.

in pod nebom, nikakor pa ne bitjem sebi enakim. Vsak človek naj bi bil prost, ne pa suženj koga družega. Zato tudi v sv. pismu ne nahajamo iz početka nikjer izraza „sužnjik“; še le pravični Noe je greh svojega sina s to besedo kaznoval, rekoč: „Proklet bodi Kanaan (sin Kamov), suženj bodi sužnjih svojih bratov“. (1. Mojzesove bukve, 9, 25.) Greh nam je torej donesel suženjstvo, ne pa zakon narave in, žal Bog, celo še do danes se nahaja veliko sužnjikov. Katoliška cerkev je sicer mnogo storila za oproščenje sužnjev; a le počasi je v Evropi ponehalo nečloveško kupčevanje z ljudmi. Posebno je bilo suženjstvo razširjeno v Ameriki. Misijonarji so neustrašeno branili in zagovarjali človeške pravice bednih sužnjev, pa pohlepni Evropejci, zlasti Španjci, bili so najgrozovitejši ž njimi, ko so jih pošiljali v svoje naselbine. Nad 30 milijonov sužnjev izvozili so Evropejci v Ameriko v zadnjih 300 letih. Cerkev se je najprvo zoperstavila tej surovosti; tako papež Pavel III. l. 1537, Urban VIII. l. 1639 in Benedikt XIV. l. 1741. Slednjič so tudi svetna oblastva spoznala svojo krivico. L. 1833 je angleška zbornica potrdila postavo o oproščenju sužnjev. Vendar ta in druge

postave niso zatrle suženjstva. Znano je, da se je l. 1861 zaradi suženjstva pričela huda vojska med severnimi in južnimi deželami Zjedinjenih držav v severni Ameriki. V južni Ameriki pa bilo je ostalo suženjstvo do današnjih dni. Še le letos je te sužnje na prigovarjanje papeževo oprostil braziljanski cesar z državno postavo, katero je potrdil povodom zlate maše sv. očeta. Leon XIII. je v zahvalo poslal okrožnico braziljanskim škofom, ki so se s cesarjem vred potegovali za oproščenje sužnjev.

V Afriki pa se do sedaj za oproščenje sužnjev ni moglo veliko doseči. Vendar upajmo, da se bode zadeva sužnjev tudi v tem črnem delu sveta kmalu na bolje obrnila. Papež Leon XIII. in kartagenski nadškof v Afriki, kardinal Lavigerie, prijela sta za zastavo, pod katero kličeta k vojski zoper suženjstvo. Kakor so nekdanji križarji, navdušujoč se za oproščenje sv. dežele iz rok krvoločnega Turka, klicali: „Bog hoče!“ tako kliče sedaj kardinal Lavigerie vsemu človeštvu, zlasti pa oblastnikom: „Človeške pravice zahtevajo, človeška čast ukazuje, da se suženjstvu konec stori!“ Po ukazu sv. očeta potuje kardinal Lavigerie po Evropi, kjer oblastnike nagovarja, naj ves svoj vpliv v to obrnejo, da se bode nečloveško suženjstvo odpravilo.

Kakor prejšnji mesec v Parizu in drugod po Francoskem, tako potuje kardinal Lavigerie ta mesec po Angleškem, koder ima navduševalne govore zoper suženjstvo ter nabira pripomočkov za odkup sužnjikov. Daj Bog njegovim naporom obilo vspeha, kajti strašno mora biti po Afriki. Po kardinalovih poročilih proda se na leto v Afriki do 400.000 sužnjev. In vse te nalové ali pokradejo nečloveški kupci — največkrat Evropejci. Staro ali mlado, možko ali žensko, vse pride prav. — Učimo pa se iz tega, da je sv. cerkev najboljša braniteljica človeške prostosti. Zato jo spoštujemo in ljubimo ter poslušajmo jo v otroški udanosti.

Šolski bratje.

V 2. št. tega lista povedali smo, da se na Dunaji in Predarlskem trudijo goreči katoliški možje osnovati katoliška semenišča za učitelje na ljudskih šolah. Danes pa moramo naznaniti še imenitnejšo novico za katoliško šolstvo v Avstriji. Šolski bratje, katerih ustanovitelj Janez Krstnik de la Salle je bil letos od sv. očeta Leona XIII. blaženim prištet, nameravajo napraviti v Strebersdorfu blizu Dunaja ob severo-zapadni železnici poseben samostan, novicijat za Avstrijske pokrajine, v kateri bodo vsprejemali in vzgojevali mladeniče, ki se hočejo posvetiti redovnemu ali samostanskemu življenju, pa učiteljskemu stanu. Šolske brate imamo sicer že sedaj v dveh hišah na Dunaji: vodijo namreč cesarsko deško sirotišnico in oskrbujejo veliko ljudsko

šolo v dunajskem predmestju, Fünfhaus imenovanem. Ali v novicijat in učiti so se morali hoditi v tuje kraje, zlasti v Belgijo in na Francosko, kjer je ta red že precej razširjen. Sedaj pa bomo dobili na domačih tleh novicijat in učilnico, za ta red kupili so šolski bratje lepo posestvo, napravili velik samostan in v kratkem bo gotova prav lepa cerkev v gotskem slogu. Upajmo, da bode ta nova cvetka sv. cerkve obrodila mnogo sadu za katoliško šolstvo v Avstriji in če morda ne precej, pa pozneje tudi med Slovenci!

Katoliška cerkev v Srbiji.

V Belem Gradu je bil 15. julija slovesno vložen podstavni kamen za novo katoliško cerkev. To je za srbske katoličane jako imeniten dogodek. V Belem Gradu stanuje namreč do 6000 katoličanov, največ Hrvatov, zatem Čehov, Nemcev in Madjarov. Očitna potreba je torej, da imajo svojo cerkev, ker do sedaj je le avstrijski konzul imel majhno katoliško kapelico za-se in za ondotne katoličane. Kupljena je sedaj posebna hiša za avstro-ogerskega poslanca. Na konci vrta te hiše pa se zida cerkev, ki bode torej pod avstro-ogerskim varstvom. Ne bode ravno velika, pa vendar dostojna.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji: Poč Martin, kurat v Šturiji, dobil je faro Vače; Dolinar Franc, kapelan v Borovnici, gre za farnega oskrbnika v Planino; Hromec Janez, kapelan v Kočevju, v Borovnico; Arko Mihael, kapelan v Hrenovicah, kot kurat v Šturiji; Možina Janez iz Starega Trga pri Ložu v Hrenovice; Bevc Janez iz Blok v Stari Trg pri Ložu; Mali Anton iz Spodnje Idrije na Bloke; Zupančič Janez iz Cerkelj v Spodnjo Idrijo; Krek Franc iz Košane v Cirknico; Sternad Janez iz Trnovca v Košano; Zalokar Jožef iz Cirknice v Trnovo; Kos Jožef iz Fare pri Kostelu v Toplice; Šustersič Franc iz Smednika v Šmartno pri Litiji; Kramarič Jožef iz Stare Cerkve (Mitterdorf) v Hinje. — Na novo so nastavljeni: Krainer Anton, sem. duh., kot kapelan in Kozlerjev benef. v Kočevju; Gabrič Anton, sem. duh., kot II. kapelan v Semič; Čebašek Janez, novomašnik, kot kapelan v Poljanah nad Loko; Nemanic Janez, novomašnik, v Fari pri Kostelu; Müller Janez, sem. duhovnik, v Smedniku; Hribar Franc, novomašnik, na Brezovci; Slak Matija, novomašnik, v Stari Cerkvi (Mitterdorf). C. g. Gašpar Majar, kapelan v Hinjah, je vsprejet v red oo. Frančiškanov kranjsko-hrvatske provincije. — Vmeščen je bil dne 9. avgusta župnik g. Jos. Škofic na župnijo Zaplano pri Vrhniki — Umrle je l. t. m. v Novem Mestu g. Janez Jelenec, ki je v pokoji živel v domačem kraju. 9. t. m. pa je umrl v Polomu na Kočevskem tamošnji župnik gosp. Jožef Zalokar. — **Petindvajsetletnico** so praznovali letos 1. avgusta v semenišču ljubljanskem naslednji preč. gg.: Jožef Belar, župnik v Hotedršici; Henrik Dejak, ekspozit na Vrhpolji; Fr. Dolinar, župnik v Horjulu; Jožef Gerčar, župnik pri sv. Trojici; Jakob Gross, župnik v Zagorji; Karol Klinar, ekspozit pri Novi Štifti; Friderik Križnar, kanonik in župnik stolne cerkve sv. Nikolaja; dr. Janez Kulavie, kanonik in vodja semeniški; Jernej Zupančič, umirovljeni

duhovni pomočnik v Litiji. — **V semenišče ljubljansko** so sprejeti ti-le gospodje: Useničnik Aleksij iz Poljan, Levičnik Alfonz iz Planine, Čestnik Anton iz Čemsena, Šarec Alojzij iz Preserja pri Kamniku, Rihar Štefan iz Polhovega Gradca, Benkovič Josip iz Kamnika, Porenta Gašper iz Virmašev pri Loki, Pečjak Martin iz Ljubljane, Raktelj Leopold iz Ribnice, Kerin Martin iz sv. Križa pri Kostanjevici, Šešark Maks iz Trebnja, Gruđen Josip iz Ljubljane, Abram Ivan iz Idrije, Debelak Ivan iz Tržiča, Mihelič Jakob iz Kroke, Česarek Alojzij iz Nemske vasi pri Ribnici (v 2. leto), Česarek Franc iz Nemske vasi pri Ribnici (v 2. leto). V bogoslovje kot eksternisti: Dornik Karol iz Tržiča, Cukale Ivan iz Vrhnike, Zabukovšek

Viktor iz Kostanjevice, Pavlin Franc iz Vipave. Pogojno: Medved Anton iz Kamnika, Cegnar Josip iz Stare Loke, Koller Gustav iz Ljubljane. — **V lavantinski škofiji**: Veleč, g. J. Bohinc, dekan v Braslovčah, imenovan je konz. svetovalec; kn.-šk. dn. svetovalci pa so imenovani č. gg.: Jožef Hrzič, župnik na Sp. Polskavi; Anton Šlander, župnik v Sl. Gradci; Mih. Lendovšek, župnik v Makolah; Anton Dvorsak, župnik pri sv. Vidu. — **V goriški nadškofiji**: Č. g. Alojzij Faidutti je postal doktor sv. pisma; č. g. J. Pavlica pa v Rimu doktor cerkvenega prava. Č. gosp. M. Vales gre za vikarja v Branico. Preč. g. Jos. Jeran, dekan cerkljanski na Goriškem, bo v jeseni praznoval svojo zlato mašo.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Doklej naj se molzejo krave. Brejih krav nikakor ne smemo do teleta mlesti, čeprav bi ne prestano mleko dajale. A kjer se na to ne pazi in skozi naprej molze, se krava oslabi, ker mora veliko svojih moči porabiti za ohranjenje in rast mladega. Razun tega škoduje se z neprestano molžo tudi vimenu, ki se nikdar tako lepo ne razvije, če nima potrebnega miru in odpočitka, in krava daje vsled tega po teletu mnogo manj mleka, kakor bi ga bila sicer dajala.

Ta zadnja škoda se ne sme in ne more preprečiti s tem, da bi se prav dobro krmilo. Ker ko bi se hotelo le mlesti, a zato kravo zadnje štiri tedne, predno stori, z boljšo krmo odškodovati, bi se utegnili kravi in teletu škodovati na zdravju. Kakih šest do osem tednov pred porodom teleta mora se z molžo prenehati. Narava navadno to sama pokaže, ker mleko polagoma vsiha in se vime umiri. Slabe mlekarice so tiste krave, pri katerih že štiri do pet mesecev pred časom mleko vsahne. Ako pa nasproti pri dobrih molzlih kravah šest do osem tednov pred teletom mleko neče ponehati, kar se tem raje zgodi, kolikor bolje se jim poklada, treba je pri krmi nekoliko pritrgovati in si dalje še s tem pomagati, da se molze v vedno večjih obrokih — spočetka po dvakrat na dan in kasneje jedenkrat. Mora se pa vselej čisto izmlesti, da se ne napravlja sirasta skisanina v vimenu. Ti obroki se potem podaljšajo na 36 in dalje na 48 ur. Tako je treba skrbeti, da najkasneje štiri tedne pred teletom krava popolnoma odstavi. Štiri tedne mora tedaj vime na vsak način počivati.

Kako spoznati dobro molzno kravo? Angleži, ki so znani kot izvrstni živinorejci, pravijo, pri kravi, ki hoče veljati za dobro mlekarico, morajo biti te razmere: Dolgost krave od vrha glave do repa naj bode štirikrat tolika, kakor je glava dolga. Čez život mora vsaj toliko meriti, kakor je dolga

(to je, za štiri glave). Vime naj bode tako dolgo, kakor dolgost in širokost glave skupaj. Glava pa ne sme biti pri kravi, ki tehta 625 kg. (okrog 11 centov), krajši, kot 60 cm. (22 $\frac{1}{2}$ ").

Ako govedo požirati ne more, ker se mu je v požiralniku nabralo preveč trave ali pa detelje, naj se mu vliwa v ušesa prav mrzla voda. To govedu ni prijetno ter začne z glavo stresati, s tem pa spravi nabrano snov iz požiralnika.

Najboljši prešiči. Muzej v Parizu dobil je pred kratkim svinjo z dvojnimi zadnjimi koncem in šesterimi nogami. Dasi so zadnje štiri noge čisto naravno razvite, vendar ne morejo nositi teže dvojne križa in žival se more le na pol plazeč premikati. Prešiči s štirimi gnjatmi in dvema plečeta — to bilo bi kaj za naše mesarje!

Kako obvarovati čebele osá in sršenov? Pogosto se toži, da se število čebel zmanjšuje, a pri tem se ne pomisli, da razun nekaterih ptic tudi ose in sršeni strežejo čebelam po življenju. Tu imate gotov pripomoček zoper te škodljivke. Steklenice se nalijó do polovice s pivom, kateremu se primeša žličico medu. Te steklenice obesijo se tu pa tam nad panjevi. Čebele se zoprnega duha po pivu skrbno ogibajo, ose in sršeni pa v steklenicah poginejo, in neznansko veliko čebel se reši.

Pokončujte bramorje! Silno škodljivi so bramorji, ki izpodjedajo nežne koreninice raznih rastlin in tudi spodkopujejo rastline, tako, da začno veneti. Babica zleže meseca junija ali pa meseca julija okrog 200 trdih, umazano-belih jajčic, ki so veliki, kakor konopljinó semé. V 14—20 dneh izlezajo iz teh jajčic mladiči, nad katere pa mati plane in jih mnogo pokonča. Kar jih uide, začno koj gldati koreninice. Črez leto dnij popolnoma dorastejo. Najlože bramorje pokončamo, ako izkopljemo gnezdo, predno so se mladiči izvalili. Gnezdo je kaci 10 cm. pod zemljo. Kje je gnezdo, se pozná po tem, da

so jeden črevelj na okrog vse rastline véle in rumenkaste. To gnezdo je treba izkopati, če mogoče, z jednim samim mahljejem, in vreči na močan ogenj, da se jajčeca uničijo. Nekateri pokončujejo te škodljive živali tudi s tem, da zalivajo njihove hode z vodo, kateri pridenejo nekoliko petrolja. Ako zalotiš bramorja ravno takrat, kedar rije, zamoreš ga ukončati, če udariš na dotično mesto s težko rovnico ali motiko.

Kobilice delajo letos mnogo škode po nekaterih krajih Ogerske. V celih tropah prileté in pokončajo vse. Pri pšenici objedó sočna peresa in pri ječmenu celo klasje, tako, da ne ostane družega na polji, kakor sama slama. Tudi po Laškem so letos te kobilice vze precej škode napravile.

Ne preganjajte mravelj! Marsikateri sadje-rejce méni, da mravlje mlademu drevju škodujejo, češ, vsako drevesce, na katero mravlje hodijo, prav slabo raste. Temu pa niso mravlje krive, temveč dre-

vesne uši, ki se na vršičku zajedajo v lističi, tako, da se pogostokrat prične vršiček kar sušiti. Te uši so ali zelene, rujave, ali pa rudeče. Rudeče so najbolj škodljive. Uši lahko zaslediš po mravljah, ali pa zavutih lističih. Vsak listič namreč, v katerega se drevesne uši zajedajo, se zavije proti spodnji strani. Najboljše sredstvo, da jih pokončáš, je, vse zmečkati od prve do zadnje. Vsa druga sredstva nič ne pomagajo, kajti drevesne uši se zajedajo na spodnji strani lističa in listič je vrh tega še zavit, tako da jim ne more nič škodovati. Mravlje pa pridejo vendar do njih in pijejo iz njih sladke sok ter jih tako pokončujejo. Ne preganjaj torej mravelj, kajti razun uši ti preženejo še mnogo drugih škodljivih žužkov.

Kako sol ohranjuje! Na Nemškem prinesel je nek profesor k nekemu zborovanju zelnato glavo, ki je ležala deset let v solnatem kupu. Ohranila se je čisto sveža. Našli so jo, ko so kup premetavali.

Razne vesti.

(Današnji številki) smo priložili lep, času primeren govor kn.-škofijskega tajnika g. Jos. Šiske, ki pojasnjuje, koliko zaslug si je pridobil red Jezuitov za katoliško vero med Slovenci posebno na Kranjskem, osobito njega učenec T. Hren, ki je bil ravno 20. septembra pred 300 leti novomašnik. Upamo, da bralcem „DOMOLJUBA“ posebno vstrežemo s tem zamimivim in jedrnatim govorom.

(Zlata maša) mil. prošta g. dr. A. Jarca se je veličastno izvršila v mestni farni cerkvi sv. Jakoba. V krasno ozaljšani cerkvi je obilno zbranim poslušalcem v izbornem govoru pojasnjeval to slavnost preč. g. župnik J. Rozman; ž njim želimo tudi mi preč. zlatomašniku, naj ga Bog ohrani krepkega še mnogo let!

(Veleč. g. Al. Koširja), ki je 12. t. m. obhajal v Št. Rupertu na Dolenjskem zlato mašo, so mil. knezoškof imenovali za konzistorijalnega svetovaleca. Na mnoga leta!

(Odlikovan) je mil. g. Fr. Kosar, korar stolne cerkve v Mariboru, ker je prejel od svetega očeta Leona XIII. čast hišnega prelata s pravico, da sme nositi višnjevo duhovniško obleko.

(Mohorjeva družba) šteje letos 41.552 udov, torej 6542 več, kakor lansko leto. Zavoljo ogromnega dela pri tiskanji več ko treh milijonov pol začne odbor v sredi oktobra razpošiljati družbine knjige, kar bo trajalo 8—9 tednov.

(Na Koroškem) so imeli dne 14. t. m. volitev za deželni zbor namesto pokojnega A. Einspielerja.

Že ko so volili zaupne može, so se Slovenci dobro držali, kajti od 112 volilnih mož dobili so jih na svojo stran 82. In tako so tudi na dan volitve slavno zmagali ter volili svojim poslancem gosp. Gregorja Einspielerja, župnika Podkloštom na Koroškem.

(Psa z očali) so pretekle mesece gledali radovedneži v Nelsonu v Severni Ameriki. Gospodar Robi ima med svojimi lovskimi psi posebno izurjenega, kateremu je ime „Tom“. Zadnji čas ni kazal pes nobenega veselja za lov; oči so mu jele pešati, da revež ni več dobro videl. Nekega dne so se igrali ž njim otroci, ki so tudi slišali, da „Tom“ slabo vidi; zato poiščejo stare očali z ostrim steklom in jih denejo psu na gobec. „Tom“ ves vesel poskoči in se prijazno dobrika otrokom. Gospodar pride, pritrđi mu očali in ga vzame drugi dan na lov; in „Tom“ je zopet med prvimi psi, ki hitijo za divjačino. — Dogodbica ni napačna, samo malo — predebelo so nam poslali iz Amerike.

(Zdravilo za razpokane roke). Ako ima kedo po zimi razpokane roke, je prav dobro, ako jih umiva v lugu iz pepela, kar seveda zelo boli; potem umij roke, jih obriši in namaži s koštrunovo mastjo. To ponavljaj nekoliko večerov in ovij vselej roke s platnenimi rutami čez noč in kmalu bo bolje.

One p. n. naročnike, ki so v zadnjem času se kje drugje naselili, prosimo najuljudneje, naj nam nemudoma izvolijo naznaniti svojo preselitev, ker če tudi so nam po časopisih znane prestave posamnih, neznano nam je, kdaj se je kedo naselil na novem kraju.

Opravništvo „DOMOLJUBA“ in „SLOVENCA“.

Loterijske srečke.

Trst	11. avgusta:	11,	24,	28,	10,	83.
Line	11. avgusta:	66,	76,	23,	58,	46.
Gradec	4. avgusta:	21,	69,	4,	67,	26.
Dunaj	4. avgusta:	14,	82,	34,	71,	48.
Brn	8. avgusta:	13,	14,	73,	16,	3.
Praga	14. avgusta:	80,	52,	27,	53,	10.

Tržne cene v Ljubljani

dné 11. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 01	Špeh povojen, kgr.	— 70
Rež,	4 22	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	3 90	Jajce, jedno	— 2
Ovas,	2 00	Mleko, liter	— 8
Ajda,	4 55	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	4 66	Telečje	— 40
Koruza,	5 85	Svinjsko	— 50
Krompir,	—	Kostrunovo	— 34
Leča,	12 —	Pišancec	— 30
Grah,	13 —	Golob	— 15
Fizol,	11 —	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	1 —	Slama,	1 96
Mast,	— 74	Drva trda, 4 □ mtr.	6 40
Špeh svež,	— 64	" mehka, " "	4 15

Zahvala.

(1)

Konec minolega meseca udarila je strela v mojo hišo ter povzročila požar, kateri je isto popolnoma uničil.

C. kr. priv. zavarovalnica „**AVSTRIJSKI PHOENIX**“ na Dunaji, pri kateri je bilo poštstvo zavarovano, cenila je škodo nemudoma ter mi precejšnje zavarovalno svoto takoj, ne da bi bila kaj odtrgala, po glavnem zastopniku gospodu Perhaveru v Ljubljani izplačala.

Priporočam omenjeno zavarovalnico vsakomu ter se tem potom isti toplo zahvaljujem.

VRH pri ŽIREH, meseca julija 1888.

Jera Žust.

ZABAVI IN POUKU.

Izaja po jeden-krat na mesec.

DOM
in
SVET

Za celo leto 1-60
Za pol leta — 80

ZABAVI IN POUKU.

zdajatelj: M. Kolar.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Tiska „Katoliška Tiskarna“.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dno 6. septembra.

Šolske knjige:

Mali katekizem v vprašanjih in odgovorih	6 kr.
Mali katekizem	7 „
Zupan, Krščanski nauk za prvence. Mehko vezana 12 kr., trdo vezana	16 „
Kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole ljubljanske škofije. Trdo vezana Zupan, Cerkveni obredi. Drugi popravljeni natis. Mehko vezana 20, trdo vezana	16 „
Kršanski-katoliški nauk. V pol platnu	25 „
Kršanski nauk v vprašanjih in odgovorih. V pol platnu	30 „
Veliki katekizem za ljudske šole. V pol platnu	30 „
Lésar, Zgodbe svete katoliške cerkve	40 „
Sveti listi, berila in evangeliji za nedelje in praznike celega leta in vse dni svetega posta. V platnu	46 „
Zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze za ljudske šole. V pol platnu	50 „

Razinger-Zumer, Abecednik za slovenske ljudske šole V pol platnu	20 kr.
Začetnica in prvo berilo za ljudske šole. V pol platnu	24 „
Drugo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole. V pol platnu	35 „
Tretje berilo za občne ljudske šole. V pol platnu	40 „
Cetrto berilo za občne ljudske in nadaljevalne šole. V pol platnu	60 „
Slovenska slovnica z naukom, kako se pišejo pisma in opravljeni sestavki. V pol platnu	50 „

Navod k naučenju italianskega jezika za slovenske ljudske šole I. del V pol platnu	20 kr.
Navod k naučenju italianskega jezika za slovenske ljudske šole II. del. V pol platnu	42 „
Perva nemška slovnica za ljudske šole. V pol platnu	24 „
Druga nemška slovnica za slovenske ljudske šole. V pol platnu	36 „
Tretja nemška slovnica. V pol platnu	30 „

Perva računica za slovenske ljudske šole	8 kr.
Druga računica za slovenske ljudske šole	12 „
Tretja računica za slovenske ljudske šole	13 „
Cetera računica za slovenske ljudske šole. V pol platnu	16 „
Peta računica za jedno-, dvo- in trirazredne ljudske šole. V pol platnu	20 „

Svete pesmi za šolarje	10 kr.
Foerster, Pesmaričica po številkah za nežno mladino	15 „
Majcen, Šolske pesmi. Prva stopnja	15 „
— Šolske pesmi. Druga stopnja	20 „
Nedred, Slavček. Zbirka šolskih pesmi. Prva stopnja	20 „
— Slavček. Zbirka šolskih pesmi. Druga stopnja	20 „
— Slavček. Zbirka šolskih pesmi. Tretja stopnja	30 „

Preskrbljujemo tudi druge, tukaj ne naznanjene šolske knjige v raznih jezikih, kakor: v nemškem, hrvaškem, laškem itd.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani
stolni trg štev. 6.